

Nr 43.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning
om skatt å kaffe; given Stockholms slott den 21 januari 1921.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen antaga härvid fogade förslag till förordning om skatt å kaffe.

GUSTAF.

H. S. Tamm.

Förslag

till

Förordning om skatt å kaffe.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

För kaffe, som den 10 februari 1921 kl. 6 f. m. finnes i riket, skall, med de undantag nedan sägs, till staten erläggas skatt efter bestämmelserna i denna förordning.

Skatt skall ej erläggas för sådant vid nämnda tid till tullinlandet infört kaffe, för vilket tullfrihet åtnjutits, ej heller för sådant den 12 januari 1921 dit icke infört kaffe, för vilket vid införseln tull skall beräknas eller tullfrihet åtnjutas enligt därom från och med den 10 februari 1921 gällande bestämmelser.

2 §.

Skattskyldighet enligt denna förordning åligger den, som vid den i 1 § angivna tid är ägare till kaffet;

dock att, där denne enligt tidigare träffat avtal är skyldig att efter nämnda tid, men före utgången av år 1921, till annan inom riket leverera kaffe, till myckenhet överstigande tjugo kilogram, han skall vara fri från skattskyldighet, i den mån leveransen fullgöres, och skattskyldigheten för vad som levererats i stället åligger den, till vilken leveransen skett; åligger jämväl denne leveransskyldighet, som nu sagts, skall skattskyldigheten på enahanda sätt beräknas för hans köpare, o. s. v.

Skattskyldighet åger ej rum, där den myckenhet kaffe, för vilken sådan skyldighet eljest skolat enligt nu angivna grunder åligger någon, icke överstiger 20 kilogram; dock att, där inom samma hushåll flera äro ägare till kaffe, skattskyldighet åligger dem, om vad de sammanlagt äga överstiger 20 kilogram.

3 §.

Skatt, som i 1 § sägs, utgår med 60 öre per kilogram för obränt kaffe och med 72 öre per kilogram för bränt eller rostat kaffe, vare sig malet eller omalet.

Är kaffe blandat med annan vara, skall skatten utgå med belopp, som svarar mot den myckenhet, varmed kaffe ingår i blandningen.

För del av kilogram beräknas ej skatt.

4 §.

1 mom. För bestämmande av den myckenhet kaffe, för vilken skatt skall av skattskyldig erläggas, åligger det, med de undantag nedan sägs, envar, som vid den i 1 § angivna tid äger eller för annans räkning innehar kaffe, så ock den, till vilken kaffe skall enligt 2 § levereras, att avgiva deklaration.

Ifråga om kaffe under transport skola avsändare och mottagare anses såsom innehavare.

Deklaration skall avgivas på heder och samvete, och skall den uppgiftspliktige däri angiva

a) den myckenhet kaffe, han ägde vid den i 1 § angivna tid, den plats och ort, där kaffet då förvarades, samt, om kaffet var under transport, mottagarens och, om det eljest innehades av annan än ägaren, innehavarens namn och bostad;

b) den myckenhet kaffe, för vilken skattskyldighet jämlikt 2 § kan komma att åligga honom, oaktat han ej är ägare därav, samt den leveranspliktiges namn och bostad;

c) den myckenhet kaffe, för vilken han förmenar annan böra enligt sistnämnda paragraf i hans ställe erlägga skatt, ävensom dennes namn och bostad; samt

d) den myckenhet kaffe, som vid den i 1 § angivna tid för annans räkning av honom innehades eller till honom försänts, men icke framkommit, ävensom ägarens namn och bostad.

2 mom. Deklaration skall åtföljas av uppgift, särskilt för varje enligt 1 mom. c) namngiven person, upptagande dennes namn och bostad, den myckenhet, som skall till honom levereras, den utfästelse, på vilken leveransskyldigheten grundas, och tiden då den skall fullgöras; skolande uppgiften vara försedd med den uppgiftsskyldiges namnunderskrift.

3 mom. I fråga om kaffe, för vilket på grund av stadgande i 1 eller 2 § skattskyldighet ej äger rum, vare ägaren till kaffet, så ock den, till vilken kaffet skall enligt 2 § levereras, fri från skyldighet att avgiva deklaration.

5 §.

Skyldighet att avgiva deklaration eller annan uppgift, varom i denna förordning sägs, åligge för omyndig förmyndaren, för sådan frånvarande, för vilken god man av domstol förordnats, gode mannen beträffande vad han har under sin förvaltning samt för oskiftat stärbhus den, som sitter i boet, evad han är delägare eller syssloman, eller, om stärbhuset skiftats, den som vid tiden för skiftet suttit i boet.

För annan än enskild person och oskiftat stärbhus åligge uppgiftsskyldigheten vederbörande styrelse, förvaltning, syssloman eller ombud.

6 §.

För deklarationer och uppgifter, som i 4 § omförmälas, användas blanketter enligt formulär, som av Konungen fastställas. Sådana blanketter skola i Stockholm genom överståthållarämbetet, i övriga städer genom magistratens eller stadsstyrelsens och å landet genom landsfiskalens försorg på begäran kostnadsfritt tillhandahållas de uppgiftspliktiga.

7 §.

Deklarationerna med därtill hörande uppgifter skola senast den 15 februari 1921 avlämnas i Stockholm till överståthållarämbetet, i övriga städer till magistraten eller stadsstyrelsen och på landet till vederbörande landsfiskal.

Deklaration och uppgift skola avgivas till myndigheten i den ort, där den uppgiftspliktige eller i fall, som i 5 § sägs, den, för vilken deklarationen avgives, författningsenligt är eller bör vara mantalsskriven eller, om han är avliden, senast varit eller bort vara mantalsskriven, eller i fall, som i 5 § andra stycket sägs, i den ort, där vederbörande styrelse eller förvaltning har sitt säte eller syssloman eller ombud är bosatt,

eller i fall, då nämnda regler ej äga tillämpning, i den ort, där det med deklarationen avsedda kaffet huvudsakligen förvaras.

Det åligger myndighet, som nu sagts, att efter hand, som deklarationer och uppgifter sålunda inkomma, ofördröjligen ej mindre verk-

ställa utdrag ur deklARATIONERNA i vad de angå kaffe, som någon uppgivit sig innehava för annans räkning eller uppgivit vara under transport, än även översända såväl utdragen som nämnda enligt 4 § 2 mom. avgivna uppgifter till myndigheten i den ort, där enligt vad ovan sägs den uppgivne ägaren eller leveransmottagaren skolat avgiva deklARATION.

8 §.

1 mom. Inkommer uppgift eller utdrag, som i 7 § sista stycket sägs, men har den, som i uppgiften eller utdraget avses, icke avgivit deklARATION, eller har han i avgiven deklARATION icke uppgivit, att den i uppgiften eller utdraget angivna myckenheten kaffe ägts av honom eller skolat till honom i uppgivnen ordning levereras, skall han av den i nämnda paragraf omförmälda myndighet föreläggas att inkomma med fullständig deklARATION innefattande upplysning, huruvida och i vad mån uppgiftens eller utdragets innehåll är riktigt.

2 mom. Det åligger ovannämnda myndigheter att även i övrigt övervaka, att uppgifter inkomma från alla uppgiftsskyldiga, och att avgivna uppgifter äro fullständiga och riktiga, börande därvid särskilt tillses, att en var, som idkar handel med kaffe eller eljest för rörelse, som av honom bedrives, använder dylik vara, fullgjort den honom åliggande deklARATIONSSKYLDIGHET. Den, som icke avgivit deklARATION, men kan antagas äga eller innehava förråd av kaffe eller vara berättigad till leverans därav, eller som avgivit ofullständig deklARATION, må föreläggas att inom viss tid till myndigheten inkomma med deklARATION eller med skriftlig uppgift i ett eller flera av de i 4 § angivna hänseenden.

3 mom. Föreläggande, som ovan sägs, skall tillsändas den uppgiftspliktige i rekommenderat brev med allmänna posten eller, där så finnes nödigt, tillställas honom mot bevis och skall innehålla underrättelse om den påföljd, som underlåtenhet att ställa sig föreläggandet till efterrättelse enligt 18 § medför.

9 §.

Har, sedan någon, på sätt i 4 eller 8 § sägs, medgivit riktigheten av uppgift, som i 4 § 1 mom. c) och 2 mom. omförmäles, det med uppgiften avsedda leveransavtal beträffande viss myckenhet hävts, vare han, där han vill vinna befrielse från skyldighet att för den myckenhet

erlägga skatt enligt denna förordning, skyldig att avgiva skriftlig deklara- tion om det inträffade förhållandet.

Sådan deklARATION skall avlämnas i den ordning 7 § stadgar, om det sker före den 15 juni 1921, men eljest till den i 11 § omförmälda myndighet.

10 §.

På grund av de jämlikt 4, 7, 8 och 9 §§ inkomna handlingar skall den i 7 § omförmälda myndighet upprätta längd, särskilt för varje kommun, över dem, som avgivit deklARATION eller för vilka uppgift eljest inkommit, bärande denna längd för varje däri upptagen person innehålla anteckning om de uppgifter, som rörande honom lämnats i de uti 4 § 1 mom. angivna hänseenden.

Längden med därtill hörande deklARATIONER och övriga handlingar skall, utom för Stockholm, under senare hälften av juni månad 1921 översändas till vederbörande länsstyrelse, som granskar och fullständigars densamma.

Där så finnes erforderligt, må länsstyrelsen i den ordning 8 § stadgar infordra felande uppgifter.

11 §.

Med ledning av de i 9 och 10 §§ omförmälda handlingar fastställer länsstyrelsen den myckenhet kaffe av varje slag, för vilken envar, som uppförts i längden, skall erlägga skatt enligt denna förordning, och skall anteckning därom göras i längden.

Vid fastställande, som nu sagts, skall iakttagas, att skattskyldighet ej må påföras någon för myckenhet, som han icke uppgivit sig hava ägt vid den i 1 § angivna tid, såvida ej dels ägaren i den ordning 4 § 1 mom. c) angiver framsällt yrkande därom under uppgift, att han på sätt i 2 § sägs vore skyldig till annan leverera nämnda myckenhet, dels ock den, till vilken leveransen uppgivits skola ske, i den ordning 4 eller 8 § stadgar, medgivit uppgiftens riktighet och vid tiden för skattskyldighetens fastställande icke inkommit med deklARATION, som i 9 § sägs.

Finner länsstyrelsen i fall, som i andra stycket avses, annan än ägaren ej kunna åläggas skattskyldighet, skall meddelande därom, där ägarens skattskyldighet skall av annan länsstyrelse fastställas, ofördröj- ligen översändas till sistnämnda myndighet.

12 §.

Sedan på sätt i 11 § sägs de myckenheter kaffe, för vilka skatt skall erläggas, fastställt, skall, så snart ske kan, i fråga om en var skattskyldig ej mindre i längden antecknas det sammanlagda skattebelopp, som enligt 3 § belöper å den honom påförda myckenhet, än även till honom i rekommenderat brev med allmänna posten översändas utdrag av längden i vad den honom angår tillika med underrättelse om tid och sätt för skattens erläggande samt vad den skattskyldige har att iakttaga, om han vill överklaga länsstyrelsens beslut.

13 §.

1 mom. Har någon i deklaration eller uppgift, som enligt denna förordning avgivits, lämnat oriktigt meddelande, eller har uppgiftspliktig underlåtit avlämna deklaration eller uppgift, där sådant ålegat honom, och har därav föranletts, att skatt icke blivit honom påförd eller blivit påförd till för lågt belopp, skall särskild skatt påföras den skattskyldige till belopp, som han genom berörda förfarande undandragit sig.

Sådan efterbeskattning må icke ske senare än fem år efter det år, då skatt rättligen bort påföras, och verkställas av vederbörande länsstyrelse, därvid anteckning sker i särskild längd.

2 mom. Vad i 1 mom. är för där avsett fall stadgat skall äga motsvarande tillämpning, där deklaration, som i 9 § omförmäles, inkommit, efter det skattskyldigheten för den med deklarationen avsedda myckenhet kaffe jämlikt 11 § fastställts.

3 mom. Har den skattskyldige avlidit, gäller i fråga om påföring av skatt enligt denna paragraf vad i 22 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt för motsvarande fall stadgas.

14 §.

1 mom. Över länsstyrelsens beslut, varigenom skatt blivit någon påförd, må av vederbörande skattskyldig besvär anföras hos kammarrätten.

Besvären skola inom natt och år, efter det att utskylder vederbörande avfordrats, ingivas eller, på klagandens eget äventyr, i betalt brev med allmänna posten insändas till länsstyrelsen i det län, där skatten påförts, vid påföljd, om den tid försittes, att besvären icke varda till prövning upptagna; dock må icke den omständigheten, att besvären i stället för till länsstyrelsen ingivits eller avsänts till kammarrätten, utgöra hinder

för deras upptagande till prövning, därest besvären dit inkommit före utgången av den stadgade besvärstiden. I sådant fall skola besvären av kammarrätten omedelbart överlämnas till vederbörande länsstyrelse för vidare behandling på sätt i 2 mom. sägs.

2 mom. Sedan vid besvären fogats de handlingar, på vilka överklagade beslutet grundats, ävensom utdrag av längden i vad den klagande angår samt, där besvären avse frihet från skatt för kaffe, som i 4 § 1 mom. c) avses, förklaring över besvären från vederbörande inforrats, översänder länsstyrelsen skyndsamt till kammarrätten samtliga handlingar med de upplysningar och erinringar besvären anses påkalla.

3 mom. Om någon av kammarrätten befrias från skatt på den grund, att annan person bort uppföras till utgörande av densamma, må kammarrätten efter vederbörandes hörande överflytta skattskyldigheten å denne.

15 §.

Finnes vid efterbeskattning, som i 13 § sägs, annan förut hava påförts skatt i den skattskyldiges ställe, skall vederbörande myndighets beslut om efterbeskattningen delgivas den, vilken skatt sålunda oriktigt påförts. Har skatten av honom redan erlagts, må han hos den myndighet, som beslutat om efterbeskattningen, göra ansökan om rätt att i den ordning, som är för restitution av kronoutskylder stadgad, återbekomma vad han för mycket erlagt.

Har till framställning av exportvara använts kaffe, för vilket restitution jämväl av erlagd tull ifrågasättes, må den för det använda kaffet bevisligen erlagda skatt av generaltullstyrelsen restitueras under iakttagande av de villkor, som i och för återbekommande av vid införseln erlagd tullavgift finnas omförmälda i § 13 mom. 5 av tulltaxeförordningen; ägande styrelsen av tullmedlen utbetala restitutionsbeloppet, vilket sedermera skall av statskontoret på rekvisition tullverket gottgöras.

16 §.

Granskning av de enligt denna förordning avgivna deklARATIONER må ej ske av annan än de i 7 och 10 §§ omförmälda myndigheter. Deklaration skall tillhandahållas de ämbets- och tjänstemän, vilka i och för sin befattning böra erhålla del därav. I övrigt må deklARATIONER icke vara för någon tillgänglig, utan att den uppgiftsskyldige skriftligen medgivit deklARATIONENS offentliggörande; dock att deklARATIONER må,

på sätt Konungen förordnar, för statistisk bearbetning utlämnas till ämbetsmyndighet, åt vilken Konungen uppdrager utförandet av sådan bearbetning.

Deklarationerna skola med de undantag, vartill stadgandena i nästföregående stycke föranleda, hos länsstyrelsen behörigen förvaras intill utgången av år 1926, varefter deklARATIONerna skola förstöras.

Vad nu är sagt om deklARATION gälle även beträffande annan uppgift, som det jämlikt denna förordning ålegat skattskyldig avlämna.

17 §.

1 mom. Ämbets- eller tjänsteman, vilken på grund av sin befattning med ärende, som i denna förordning avses, erhållit del av deklARATION eller uppgift, som där omförmäles, må ej i vidare mån än hans tjänsteutövning fordrar yppa innehållet av sådan deklARATION eller uppgift. Den häremot bryter vare underkastad ansvar såsom för tjänstefel. Gör annan än tjänsteman sig skyldig till förseelse, som nu sagts, dömes till böter från och med tjugufem till och med femhundra kronor.

Har skada uppkommit genom sådant yppande av vad som bort hållas hemligt, vare den felande därjämte skyldig till fulla gottgöra skadan.

2 mom. Den, som på grund av sådant förordnande om statistisk bearbetning av avlämnade uppgifter, som i 16 § sägs, erhållit del av dylik uppgift, får ej utom tjänsten yppa något av uppgiftens innehåll. Vid överträdelse härav vare den skyldige förfallen till ansvar och ersättningsskyldighet, som i 1 mom. sägs.

18 §.

Försummar någon att avgiva deklARATION eller uppgift, då sådant enligt denna förordning åligger honom, eller avgiver han ofullständig eller oriktig deklARATION eller uppgift, dömes till böter från och med fem till och med tvåtusen kronor.

Har den, som felat på sätt, varom i första stycket sägs, därigenom föranlett, att skatt ej blivit honom påförd, där så rätteligen bort ske, eller påförts till för lågt belopp, dömes, där ej omständigheterna äro synnerligen förmildrande, till böter från och med en till och med tre gånger beloppet av den skatt, som icke påförts, dock ej lägre än femtio kronor, eller till fängelse i högst sex månader.

19 §.

Allmän åklagare må tala å förseelse, som i denna förordning sägs, ifråga om förseelse, som i 17 § omförmåles, dock endast där den blivit av målsäganden till åtal angiven. Talan skall anhängiggöras vid allmän domstol.

Av böter, som enligt denna förordning ådömas, tillfaller en tredjedel, dock högst tvåhundra kronor, åklagaren och återstoden kronan. Finnes särskild angivare, tage han hälften av åklagarens andel.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas efter allmän lag.

20 §.

Bestämmelser rörande uppbörd av skatt, som i denna förordning avses, så ock de närmare föreskrifter, som eljest för tillämpning av denna förordning erfordras, meddelas av Konungen.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då densamma, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 januari 1921.*

Närvarande:

Statsministern friherre DE GEER, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, TAMM, HANSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Tamm, anförde härefter:

I enlighet med mitt nyss framställda förslag har Kungl. Maj:t funnit gott att besluta proposition till riksdagen, gående ut på höjning av tullsatsen å kaffe, obränt, med 68 öre till 80 öre för kilogram samt å kaffe, bränt eller rostat, även malet, med 82 öre till 102 öre för kilogram.

Det torde vara ett känt förhållande, att, då fråga är om höjning av tullen å viss vara, en stark ökning av importen plägar inträda, så snart möjligheten av en höjning i tullsatsen blivit bekant. I de fall, där tullförhöjningen är grundad på statsfinansiella skäl och sålunda har till huvudsakligt syfte att tillföra statskassan inkomst, motverkas därför ändamålet med förhöjningen i ej ringa mån genom den forcerade importen, i det att den beräknade merinkomsten under någon tid uteblir eller minskas.

Då på senare tid frågan om kaffetullens höjning varit uppe till behandling — vid riksdagarna 1910, 1919 och 1920 — hava även, såsom i den av mig förut lämnade historiken i ämnet anförts, de olägenheter, som nu påvisats, blivit uppmärksammade samt föranlett förslag till åtgärder, i syfte att desamma i möjligaste mån måtte förekommas.

I propositionen till 1910 års riksdag föreslog sålunda Kungl. Maj:t efterförtullning enligt den föreslagna högre tullsatsen av sådana kaffepartier, som efter viss angiven tidigare dag blivit införtullade, medan av enskilda motionärer ifrågasattes, att efterbeskattnings skulle äga rum av inneliggande lager. Då vid 1919 års riksdag av enskilda motionärer fråga väcktes om kaffetullens höjning, framhölls av motionä-

rerna såsom ett särskilt skäl för tullförhöjningens genomförande vid nämnda tidpunkt, att kaffe då låge under statsbeslag, vilken omständighet undanröjde den eljest förefintliga svårigheten att vid förhöjning av en finanstull förhindra, att den för staten avsedda inkomstökningen till väsentlig del tillfölle enskilda spekulanter. Samtidigt med att bevillningsutskottet avstyrkte den föreslagna tullförhöjningen, anförde utskottet, att, därest en höjning av kaffetullen framdeles skulle visa sig oundviklig, Kungl. Maj:t och riksdagen icke torde sakna medel att tillförsäkra statsverket den därmed avsedda inkomstökningen. Sedan slutligen vid 1920 års riksdag i samband med förslag om kaffetullens höjning föreslagits, att riksdagen måtte besluta, att med undantag för smärre partier allt det förtullade kaffe, som den dag kaffetullens eventuella förhöjning trädde i kraft funnes inom landet, skulle beläggas med en konsumtionsskatt eller efterförtullningsavgift, uttalade bevillningsutskottet, som ånyo avstyrkte tullförhöjningen, att, därest icke förty en dylik förhöjning beslutades, åtgärder borde vidtagas i nyssnämnda syfte, för vilket fall utskottet förutsatte, att frågan skulle återremitteras till utskottet.

Vad den nu föreliggande situationen beträffar, så har genom det av Kungl. Maj:t den 11 januari 1921 utfärdade importförbudet för kaffe olägenheten av en i spekulationssyfte tillkommen import av nyssberörda beskaffenhet såtillvida undanröjts, som genom förbudet fortsatta införtullningar av kaffe till nu gällande lägre tullsatser tillsvidare förhindrats, varigenom möjlighet beretts att giva de eventuellt blivande högre tullsatserna tillämplighet praktiskt taget å allt kaffe, som efter den 11 januari 1921 införtullas.

Emellertid hava, enligt vad framgår av den redogörelse för kaffeimportens storlek, som av mig förut i samband med förslaget om höjning av kaffetullen lämnats, osedvanligt stora kaffepartier införts i riket redan före den dag, då importförbudet trädde i kraft. I detta avseende tillåter jag mig, under hänvisning till vad jag i nämnda sammanhang anförde, framhålla, att under tiden 1 juli 1919—31 december 1920 införtullats inalles 74,938 ton obränt kaffe, vartill komma under tiden 1—11 januari 1921 införtullade kvantiteter, uppgående enligt från generaltullstyrelsen erhållen uppgift till 2,311 ton. Om från summan härav, 77,249 ton, dragas *dels* den efter en beräknad årskonsumtion av 36,000 ton uppskattade kvantitet kaffe om cirka 55,000 ton, som förbrukats under tiden 1 juli 1919—11 januari 1921, *dels ock* den förhållandevis betydande kaffeexport om tillhoppa 1,065 ton, som efter vad från generaltullstyrelsen inhämtats under samma tid ägt rum, skulle enligt denna

approximativa beräkning lagerbehållningen den 12 januari 1921, då importförbudet å kaffe trädde i kraft, hava utgjort omkring 21,000 ton.

Vid nu anförda förhållande och med hänsyn till den vikt, som, enligt vad den lämnade redogörelsen givit vid handen, inom riksdagen lagts vid nyss angivna synpunkter, har jag ansett det vara min skyldighet att söka föreslå åtgärder i syfte att förläna en eventuell tullförhöjning å kaffe ökad effektivitet genom att låta sådana partier, som finnas lagrade inom landet, i viss utsträckning göras till föremål för en mot tullförhöjningen svarande skattebelastning. Ett dylikt förfaringsätt, varigenom man i första hand avser att träffa sådana kvantiteter, beträffande vilka importen forcerats i syfte att undandraga dem det väntade tullpålägget, måste anses så mycket mer berättigat, då — såsom i förevarande fall är händelsen — den föreslagna tullförhöjningen är av relativt betydande omfattning och följaktligen den med statsingripandet till förhöjning av tullen eljest förenade, i och för sig olämpliga konsekvensen, att enskilda beredas tillfälle att vid sidan av staten till egen fördel beskatta allmänheten, här skulle komma att i särskilt hög grad göra sig gällande.

Vid bedömandet av frågan om lämpligaste sättet att anordna den beskattning, som jag sålunda trots de skäl, som eljest kunnat däremot framföras, anser mig böra föreslå, har det i första hand synts mig vara klart, att beskattningen icke kan få så anordnas, att densamma vid sin tillämpning kan komma att utgå jämväl för redan konsumerade partier. Jag har av sådan anledning funnit mig icke kunna förorda ett på efterförtullning av redan införda partier byggt förfarande, sådant som exempelvis det i propositionen till 1910 års riksdag ifrågasatta. Teoretiskt riktigast vore möjligen att genom stämpelskatt, pålagd vid försäljningar av kaffe till konsumtion, uttaga den ifrågavarande skatten. Men med hänsyn till de svårigheter, som möta för anordnandet av en dylik stämpelbeskattning beträffande varor, som ej ligga under statsbeslag eller eljest under statens kontroll, har denna väg måst lämnas å sido. Den enda möjlighet, som enligt mitt förmenande står till buds, torde därför vara att *direkt beskatta* de vid tiden för den förhöjda tullsatsens ikraftträdande inom riket befintliga lager av kaffe, å vilka den nämnda förhöjda tullsatsen icke skulle komma att vinna tillämpning. På nu angivna princip grundar sig det förslag till förordning, som jag låtit inom finansdepartementet uppgöra, och för vars huvuddrag jag nu ber att få redogöra.

Utgår man ifrån att den beskattning, varom här är fråga, ytterst skall såsom konsumtionskatt drabba den konsumerande allmänheten,

torde det principiellt böra fasthållas, att beskattningen skall så anordnas, att skatten i fråga om sådana kaffepartier, som ännu icke utgått till konsumtion, ej skall drabba annan än den, som är i tillfälle att vid kaffets försäljning göra sig betäckt för sin skatteutgift. I de fall, där någon, som innehar skattepliktigt kaffe, redan före skattens ikraftträdande iklätt sig skyldighet att framdeles å viss tid eller successivt under någon längre tid leverera kaffe, skulle skatten följaktligen böra träffa den, till vilken leveransen sålunda skall ske, och icke ägaren av kaffet. Det torde vara uppenbart, att ett skatteförfarande, vid vilket hänsyn tages till nu angivna princip, måste komma att bliva förenat med vida större omgång än eljest skulle vara erforderligt. Oaktat alltså synnerligen stora svårigheter mött att i ett skatteförfarande inpassa möjlighet till prövning av sådana förhållanden, som skulle komma att ligga till grund för skattskyldighetens överflyttande i de nu nämnda fallen, har jag likväl icke ansett mig kunna underlåta att i skatteförslaget söka möjliggöra en dylik överflyttning.

Jag har sålunda å ena sidan ansett skattskyldigheten för kaffe böra såsom regel åligga den, som äger kaffet vid den tidpunkt, då den förhöjda tullsatsen träder i kraft, och å andra sidan ansett undantag från denna regel böra göras för det fall, att den som äger skattepliktigt kaffe redan tidigare iklätt sig skyldighet att leverera detsamma eller någon del därav till annan. Emellertid har jag funnit nödvändigt att i någon mån begränsa omfattningen av detta undantag. Sålunda har det synt mig, som skulle hänsyn till de skäl, vilka föranlett undantaget, icke behöva tagas i de sällsynta fall, då leveransen skall äga rum så sent som exempelvis efter 1921 års utgång. För övrigt torde endast mera sällan förekomma, att den, som åtagit sig leveransskyldighet för så lång tid efter avtalets ingående, redan nu innehar den myckenhet, som han avsett för denna leverans. Undantag från regeln om ägarens skattskyldighet synes vidare icke kunna medgivas för det fall, att kaffet försålts för export och följaktligen möjlighet för överflyttande av skattskyldigheten icke föreligger, varjämte slutligen frihet från skattskyldighet för avtalad leverans, bland annat av rent tekniska skäl, icke ansetts böra äga rum med avseende å smärre partier.

Av de ovan anförda grunderna för överflyttning av skatt och skattskyldighet vid leverans torde följa, att skattskyldigheten icke skäligen bör kunna drabba köparen, i den mån leveransen icke kommer till stånd. Frågan om skattskyldighetens överflyttande torde följaktligen icke kunna avgöras, förrän leveranstiden utgått och köparen varit i tillfälle att till

vederbörande beskattningsmyndighet lämna underrättelse, huruvida det ingångna leveransavtalet fullföljts eller icke.

Då det ej sällan torde inträffa, att jämväl personer, som icke driva sådan handel med kaffe eller icke för sin rörelse i den utsträckning använda denna vara, att de äro skyldiga att däröver föra handelsböcker, innehava kaffe i större partier, har jag ansett nödvändigt att låta skattskyldigheten omfatta jämväl andra enskilda personer, i den mån den myckenhet de innehava överstiger en viss kvantitet, som jag ansett lämpligen böra bestämmas till 20 kilogram.

Vad angår det belopp, med vilket skatten bör utgå, skulle det enligt det föregående ligga närmast till hands att bestämma skattebeloppet till skillnaden mellan den nya och den gamla tullsatsen. Redan under normala förhållanden torde det emellertid kunna antagas, att en förhöjning av priset å kaffe är ägnad medföra en minskning i konsumtionen. Detta torde i ännu högre grad få antagas vara fallet, därest, såsom nu synes vara förhållandet, allmänhetens köpkraft redan oavsett prisstegringen är i avtagande. Statens ingripande med tull å kaffe torde därför under nuvarande marknadsläge komma att för kaffehandlaren i viss mån försvåra möjligheten till avsättning och följaktligen kunna medföra minskning i den av honom beräknade vinsten å varan.

Med hänsyn till det nu anförda har jag funnit billigheten kräva, att skatten bestämmas till något lägre belopp än som motsvarar den föreslagna ökningen i tullsatsen av 68 öre per kilogram obränt och 82 öre per kilogram bränt kaffe. Utgående härifrån och då det för förenkling av skatteförfarandet är angeläget, att skatten å obränt kaffe — varom i det stora flertalet fall fråga är — sättes till ett jämnt belopp, har jag ansett mig böra föreslå, att skatten på obränt kaffe bestämmas till 60 öre per kg. Skatten för bränt eller rostat kaffe skulle då, därest för framställande av 100 kg. bearbetad vara beräknas åtgå 120 kg., komma att utgå med 72 öre per kg.

Vidkommande härefter förfarandet för skattskyldighetens bestämmande i varje särskilt fall, torde det ligga i sakens natur, att detsamma icke kan anordnas i överensstämmelse med de skattesystem, som äro byggda på en taxering av det beskattade föremålet och en med ledning därav beräknad skatt. I varje fall torde det ej vara lämpligt att för uttagandet av en engångsskatt sådan som den nu ifrågavarande inrätta särskilda taxeringsmyndigheter av det slag, som ett uppskattningsförfarande i allmänhet kräver. Skattskyldigheten synes därför böra bestämmas på grundval av den skattskyldiges egen uppgift om sitt innehav av skattepliktig vara, och endast för det fall torde ett frångående

från hans uppgift böra få äga rum, då uppgiften vid prövning inför domstol av fråga om ansvar för dess innehåll eller, beträffande uppgift angående skattskyldighets överflyttande vid leveransavtal, vid tvist om tillämpningen av detta, befunnits oriktig, eller ock vederbörande tilläventyrs själv medgivit, att uppgiften varit oriktig. Vad nu anförts gäller naturligen även för det fall, att den skattskyldige icke avgivit uppgift om sitt innehav.

Då skattskyldigheten sålunda torde böra grundas på en av den skattskyldige avgiven deklaration rörande den myckenhet skattepliktigt kaffe han äger, torde det — för möjliggörande av kontroll över att uppgifter avgivas av alla skattskyldige, och då det någon gång kan vara tveksamt för innehavaren av kaffe eller den som köpt eller sålt dylik vara, huruvida han är att anse såsom skattskyldig för det ifrågavarande partiet — böra stadgas skyldighet, förutom för ägare av kaffe, jämväl för innehavare därav ävensom, där kaffet är under transport, för avsändaren och emottagaren att avgiva deklaration.

Deklaration torde böra innehålla uppgift angående den myckenhet kaffe, deklaranten äger, innehar eller avsänt eller skall efter avslutad transport emottaga, och avse förhållandet vid den tidpunkt, då tullförhöjningen träder i kraft.

De avgivna deklarationerna torde böra ingivas i Stockholm till överståthållarämbetet, i övriga städer till magistraten eller stadsstyrelsen och på landet till vederbörande landsfiskal. Vilken myndighet, som i varje fall skall anses behörig, torde böra bestämmas i överensstämmelse med de i 23 § förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt för där avsett fall stadgade grunder.

Den ifrågavarande myndigheten skulle hava till åliggande att kontrollera de inkomna deklarationernas riktighet och tillse, att deklARATIONER inkomma från samtliga uppgiftsskyldiga, och torde för sådant ändamål böra vara berättigad att förelägga den, som icke avgivit deklaration, men som kan antagas äga eller innehava förråd av kaffe, eller som avgivit ofullständig deklaration, att inom viss tid till myndigheten inkomma med felande uppgifter, därvid föreläggande i erforderliga fall torde böra av myndigheten bevisligen delgivas den uppgiftspliktige.

Med ledning av inkomna deklarationer torde den ifrågavarande myndigheten därefter böra uppgöra längd, upptagande alla, som avgivit deklaration, varefter längden skulle insändas till den länsstyrelse, under vilken myndigheten lyder. På länsstyrelsen torde det sedan ankomma att, efter det längden granskats och fullständigats, i överensstämmelse med sålunda från de skattskyldiga inkomna uppgifter fastställa den myckenhet

kaffe, obränt, bränt eller rostat, för vilken skatt skall av en var skattskyldig erläggas. Sedan därefter skattens belopp uträknats och i längden påförts den skattskyldige, torde myndigheten böra i rekommenderat brev till varje skattskyldig översända utdrag av längden i vad den angår honom.

I fråga om den ordning, i vilken skatten skall uppbäras, ävensom i övrigt i de hänseenden, där för tillämpning av förordningen särskilda bestämmelser erfordras, torde det böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela föreskrifter.

Redan nu torde emellertid böra framhållas, att det, med hänsyn till de stora skattebelopp, varom här torde kunna bliva fråga, i ett stort antal fall lär bli nödvändigt att på flera uppbördsterminer fördela uppborren. Med hänsyn till det sätt, varpå förfarandet såsom ovan anförts skulle ordnas, torde uppbörd icke kunna beräknas första gången äga rum tidigare än vid tiden för den allmänna kronoppborren under nästinstundande höst. Huruvida smärre skattebelopp och eventuellt även den första till betalning förfallande delen av de större skattebeloppen skola uppbäras i samband med den allmänna kronoppborren eller på särskild uppbördsstämma, torde böra bliva föremål för särskild utredning. Därvid torde jämväl böra komma under övervägande, i vad mån de i gällande uppbördsreglemente meddelade föreskrifter om restitution, avkortning och avskrivning av påförda kronoutskylder skola äga motsvarande tillämpning å skatt, varom här är fråga.

Oavsett huru i sistnämnda hänseende förfares torde emellertid i det föreliggande förslaget böra intagas bestämmelser därom, att, därest det i ovan omnämnda ordning, det vill säga genom domstols lagakraftvunna utslag eller vederbörandes eget medgivande, finnes uppenbart, att någon i deklaration eller uppgift, som av honom avgivits, lämnat oriktigt eller ofullständigt meddelande, eller att någon underlåtit avlämna deklaration eller uppgift, skatten, för den händelse försummelsen föranlett, att skatt icke blivit den försumlige påförd eller blivit påförd till för lågt belopp, skall kunna genom efterbeskattning påföras honom. Därjämte torde den, som genom den konstaterade försummelsen oriktigt blivit påförd skatt i den skattskyldiges ställe, böra beredas möjlighet att på ansökan tillerkännas rätt att i den ordning, som för restitution av kronoutskylder är stadgat, återbekomma vad han för mycket erlagt.

Uppenbarligen måste det nu skildrade förfarandet fullständigast med en del bestämmelser för möjliggörande av den överflyttning av skattskyldighet, som leveransavtal enligt vad ovan anförts i vissa fall skulle kunna föranleda. För sådant ändamål torde det böra

åläggas den ägare av skattepliktigt kaffe, som anser sig berättigad att på grund av sådant avtal överflytta skattskyldigheten på någon sin köpare, att i den deklaration han på sätt förut sagts skulle hava att avgiva rörande kaffe, som han äger, även lämna uppgift om det leveransavtal, som han sålunda vill åberopa, ävensom om köparens namn och bostad, varjämte den, som på leverans köpt kaffe, för vilket skattskyldighet kan komma att åligga honom, oaktat han ej är ägare därav, torde böra vara skyldig att i särskild deklaration, avgiven i enahanda ordning som ägarens, uppgiva den myckenhet, han sålunda köpt. Därest säljarens och köparens uppgifter överensstämmer, torde det böra ankomma på köparen, för den händelse leveransen sedermera uteblir och avtalet av sådan grund eller eljest icke fullföljes, att avgiva särskild uppgift därom, vid äventyr att det för skattskyldighetens överflyttande stadgade villkor, att leveransen fullgjorts, eljest anses hava uppfyllts och skattskyldigheten sålunda kommer att stanna å köparen. Skulle sådan av köparen avgiven deklaration vara oriktig, torde köparen därför böra stå enahanda ansvar, som eljest är stadgat för den, vilken avgiver oriktig uppgift.

Då det ofta torde komma att inträffa, att köparen är bosatt å annan ort än säljaren, synes det böra åligga säljaren att i särskild vid hans deklaration fogad uppgift meddela upplysningar rörande de förhållanden, som äro av betydelse för bedömande av köparens skattskyldighet. Denna uppgift torde därefter, så fort den inkommit, böra av vederbörande myndighet översändas till den myndighet, hos vilken köparen haft att avgiva sin deklaration. Vidare torde ifrågavarande myndigheter böra åläggas att, därest mot säljarens uppgift svarande deklaration från köparens sida icke skulle hava avgivits eller säljarens och köparens uppgifter i de för skattskyldighetens bedömande relevanta hänseenden icke överensstämmer, från köparen infordra klart besked, huruvida säljarens uppgifter om leveransavtalet äro riktiga.

Vid avgörandet sedermera av frågan om skattskyldighetens överflyttande torde böra fästslås, att ett sådant överflyttande icke skall få äga rum, i den mån köparen bestrider säljarens uppgift vare sig angående den myckenhet, som skulle levereras, eller om tidpunkten för avtalets ingående eller för leveransens fullgörande, ej heller om köparen utebliver med varje deklaration, och slutligen ej heller om köparen, sedan han först medgivit säljarens uppgifter, inkommer med uppgift, att avtalet hävts i vad det angår ifrågavarande myckenhet.

Skulle köparen avlämna oriktig uppgift i något av nu angivna hänseenden och skattskyldigheten på grund därav komma att åläggas

säljaren, lärer denne icke försumma att anlita någon av de förut omförmälda utvägarna för att få köparens försummelse konstaterad, så att säljaren på sätt nyss anförts blir berättigad återbekomma den skatt, som han på grund av köparens förhållande nödgats utgiva.

Slutligen synas bestämmelser böra meddelas om tid och sätt för besvärs anförande, om hemlighållande av deklARATIONERNAS innehåll samt om påföljden för oriktig eller försummad deklARATION o. s. v.

Vidkommande det antagliga finansiella resultatet av en eventuell beskattning av ineliggande lager enligt det av mig nu förordade tillvägagångsättet vill jag till en början erinra att, såsom jag nyss nämnde, den inom landet befintliga lagerbehållningen av förtullade kvantiteter — således å tullager eller inom frihamn liggande partier obereknade — den 12 januari 1921 torde hava belöpt sig till i runt tal 21,000 ton. Intill den 10 februari 1921, den ifrågasatta tidpunkten för ikraftträdandet av en eventuell tullförhöjning, kunna omkring 3,000 ton kaffe beräknas hava ytterligare konsumerats, varför behållningen av hos köpmän och förbrukare lagrade kvantiteter vid sistnämnda tidpunkt torde böra antagas uppgå till inalles 18,000 ton.

Emellertid kan givetvis ej heller denna kvantitet läggas till grund för en beräkning av beskattningens ekonomiska resultat. Såsom jag förutsatt i förslaget till skatteförordning, torde — bortsett från vissa andra undantag av mindre betydelse — från beskattningen böra undantagas smärre kvantiteter om i varje fall högst 20 kilogram. Huru stor kvantitet som kan antagas i genomsnitt vara tillfinnandes i privata hushåll är givetvis ej möjligt att med tillförlitlig noggrannhet bedöma. Den normala lagringen torde, åtminstone i städer och stadsliknande samhällen, vara relativt obetydlig, och på grund av numera minskad köpkraft hos en stor del av befolkningen lärer förutsättningen för en ökning i mer betydande omfattning av den normala kvantiteten icke vara för handen. Försiktigtvis torde man dock böra räkna med att hälften av den nyss angivna myckenheten om 18,000 ton eller sålunda 9,000 ton på grund av berörda bestämmelse såväl som av annan anledning icke komma att träffas av skattläggningen. Vid sådant förhållande synes den beskattningsbara kaffemängden, uttryckt i obränt kaffe, böra anslås till omkring 9,000 ton. Med en skattesats av 60 öre per kilogram skulle beskattningen följaktligen inbringa omkring 5.4 miljoner kronor.

Departementschefen uppläste härefter det inom finansdepartementet upprättade förslaget till förordning om skatt å kaffe samt hemställde, att författningsförslaget måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bil. litt... vid detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gunnar Grip.